

DLA PIPER
ТОВ “ДІ ЕЛ ЕЙ ПАЙПЕР УКРАЇНА”

КОНКУРСНА РОБОТА

Всеукраїнського стипендіального конкурсу
DLA Piper для студентів-правників 2010 р.

на тему: “Природа прав на доменні імена
та методи їх юридичного захисту в Україні”

Виконав: студент 5 курсу юридичного факультету
ДВНЗ “Українська академія
банківської справи Національного банку України”
групи МП-51 денної форми навчання
Ткаченко Дмитро Олександрович

Суми – 2010

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПРИРОДА ПРАВ НА ДОМЕННІ ІМЕНА	4
1.1. Поняття та категорії відносин у сфері прав на доменні імена	4
1.2. Процедурний підхід до природи прав на доменні імена	6
1.3. Майновий підхід до природи прав на доменні імена	8
РОЗДІЛ 2. ЮРИДИЧНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ НА ДОМЕННІ ІМЕНА	13
ВИСНОВКИ	17
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	18
РЕЗЮМЕ	20

ВСТУП

Вже ні для кого не секрет, що сьогодні всесвітня мережа Інтернет відіграє у бізнесі далеко не останню роль, адже успішність буде там, де товар, робота, послуга користуватимуться найбільшим попитом. Інтернет при цьому може використовуватись безпосередньо як засіб просування на ринок свого продукту або для зв'язку з іноземними партнерами по бізнесу. З цією метою зацікавлені суб'єкти створюють для себе Інтернет-сторінки — веб-сайти, через які забезпечується доступ юридичних та фізичних осіб до інформаційних ресурсів, що містяться на цьому сайті. Кожний сайт має свою унікальну адресу, яка залежить від того, в якій частині адресного простору мережі Інтернет (а іншими словами — в якому домені) він знаходиться. Кожний домен має свою назву — доменне ім'я, що використовується для адресації комп'ютерів і ресурсів в Інтернеті. Назва сайту складається із доменних імен від нижчого до вищого рівнів.

З розвитком Інтернет-технологій в Україні все частіше почали виникати спори навколо доменних імен. Найчастіше спори виникають, коли якісь "умільці" реєструють доменні імена під чужу торговельну марку, тим самим, заважаючи одержати таке ім'я власникові цієї марки. В даній роботі буде здійснена спроба відповісти на такі питання: чи можна припинити діяльність таких "умільців", і як це найкраще зробити?

Для правильної відповіді на поставлені питання дуже важливо зрозуміти природу прав на доменні імена. Зокрема слід дати відповідь на питання: чи є доменне ім'я об'єктом права власності? Від відповіді залежатиме вибір того чи іншого засобу правового захисту порушеного чи оспорюваного права на доменне ім'я.

РОЗДІЛ 1

ПРИРОДА ПРАВ НА ДОМЕННІ ІМЕНА

1.1. Поняття та категорії відносин у сфері прав на доменні імена

Для того щоб визначити, як можна захистити свої права, порушені внаслідок недобросовісного використання доменного імені, слід спочатку вияснити, що ж це ім'я собою представляє.

Спочатку слід зазначити, що відповідно до ст. 1 Закону України “Про телекомунікації” домен — частина ієрархічного адресного простору мережі Інтернет, яка має унікальну назву, що її ідентифікує, обслуговується групою серверів доменних імен та централізовано адмініструється¹.

Згідно зі ст. 1 Закону України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” доменне ім'я — ім'я, що використовується для адресації комп'ютерів і ресурсів в Інтернеті².

Існує й інше визначення доменного імені. Так, відповідно до п. 2 Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підключення до глобальних мереж передачі даних” доменне ім'я — буквено-цифровий вираз, що ідентифікує будь-який комп'ютер абонента у мережі Інтернет³.

У доктрині доменне ім'я визначається як унікальне літерне, цифрове, символічне позначення або комбінація таких позначень, що зареєстроване в реєстрі доменних імен у відповідності з правилами, встановленими Організацією з привласнення імен та адрес в Інтернеті (Internet Corporation For Assigned Names and Numbers — ICANN), і призначене для ідентифікації певного інформаційного ресурсу, пристрою чи групи пристроїв в Інтернеті.⁴

---

¹ Закон України “Про телекомунікації” від 18.11.2003 р. № 1280-IV // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 243.

² Закон України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” від 15.12.1993 р. № 3689-XII // Голос України. – 1994. – № 31.

³ Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підключення до глобальних мереж передачі даних” від 12.04.2002 р. № 522 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 16. – Ст. 864.

⁴ Правовая поддержка рекламы и защита интеллектуальной собственности: Сборник. / Сост. И. Г. Шаблинский ; под ред. А. А. Гольцблата — М. : Альпина Бизнес Букс, 2007. — 120 с. — С. 42.

Негативним явищем у відносинах, що характеризуються, є так званий кіберсквоттинг (англ. cybersquatting) — акт реєстрації популярної інтернет-адреси, що звичайно включає назви компаній або товарних знаків з метою продажу її законному власникові. Назва пішла від слова “сквоттинг”, що означає самовільне поселення.

Розрізняють галузевий кіберсквоттинг (назви товарів, послуг, галузей економіки), брендовий (назви фірм і товарних знаків), географічний (назви географічних об'єктів, міст), іменний (назви, співзвучні з іменами відомих людей), захисний (коли легальний володілець популярного сайту (товарного знаку) реєструє всі доменні імена, що близькі, співзвучні, схожі, пов'язані за змістом з його власним доменним іменем) і тайпсквоттинг (реєстрація доменних імен, що близькі за написанням з адресами популярних сайтів у розрахунку на помилку частини користувачів).⁵

Дотепер не можна однозначно відповісти, що являє собою право на доменне ім'я, яка природа прав на доменні імена. Можна виділити дві основні точки зору на природу прав на доменне ім'я.

Частина юристів з Інтернет-права вважає, що доменне ім'я – це майно, а права на доменні імена є абсолютними майновими правами (коли праву правовласника протиставляється обов'язок усіх не порушувати це право, яскравий приклад абсолютного права – право власності). Для цілей даної роботи такий підхід називатимемо майновим.

Інша частина юристів вважає, що оскільки права на доменне ім'я виникають на підставі договору, вони носять відносний характер (коли праву правоволодільця протиставляється обов'язок конкретної особи – контрагента за договором із правоволодільцем, яскравий приклад відносного права – договір надання юридичних послуг) та можуть реалізовуватися тільки на підставі договору з відповідним реєстратором і в рамках умов такого договору, а саме доменне ім'я – всього лише послуга реєстратора за укладеним договором. У зв'язку з тим, що основна увага в цій точці зору приділяється механізму

---

⁵ Кіберсквоттинг — Википедия: <http://ru.wikipedia.org/>

виникнення прав на доменні імена (відповідні договірні та реєстраційні процедури) в подальшому такий підхід називатиметься процедурним.

Аргументи є в підтримку як однієї, так і іншої позиції. Розглянемо їх детальніше.

1.2. Процедурний підхід до природи прав на доменні імена

Для того, щоб краще зрозуміти думку прихильників процедурного підходу, слід проаналізувати механізм виникнення прав на доменні імена. Відповідно до ч. 4 ст. 56 Закону України “Про телекомунікації” утворення адресного простору, розподіл і надання адрес, маршрутизація інформації між адресами здійснюються відповідно до міжнародних вимог. Вищий господарський суд України в своїй постанові від 08.06.2004 р. № 44/1 уточнив, що такими правилами є документи Міжнародної корпорації з присвоєння номерів та імен мережі Інтернет (ICANN), Уряду США та міжнародних організацій⁶.

Розподілу доменних імен серед кінцевих користувачів присвячені правила ICANN RFC 1591 “Політика делегування доменних імен верхнього рівня”. По суті відбувається звичайна реєстрація нового доменного імені. Реєстратором доменних імен при цьому виступає організація, що має повноваження створювати (реєструвати) нові доменні імена і продовжувати термін дії вже існуючих доменних імен у домені, для якого встановлена обов'язкова реєстрація. Такими доменами є:

- домен нульового рівня (кореневий домен);
- усі домени верхнього рівня;
- деякі домени другого рівня (наприклад, со.uk).

У всіх інших доменах для створення піддоменів спеціальних повноважень не вимагається.

Роль реєстратора для кореневого домену виконує організація ICANN.

---

⁶ Постанова Вищого господарського суду України від 08.06.2004 р. № 44/1 // Юридична газета. – 2004. – № 17.

Правила реєстрації в міжнародних доменах установлюються ICANN. Правила реєстрації в національних доменах установлюються їхніми реєстраторами та/або органами влади відповідних країн.

У ранні часи реєстратори доменних імен іноді приймали на себе функції з вирішення спорів, пов'язаних з доменними іменами. Нині майже всі реєстратори такі спори розглядати відмовляються, відсилаючи сторони до судових органів або спеціалізованих арбітражних органів. Самі реєстратори лише виконують судові рішення та виступають у суді в якості експерта або третьої особи.

В Україні ТОВ "Хостмастер" на підставі договору № 1/2001 "Про передачу адміністративних повноважень", укладеного із громадянами України Дмитром Кохманюком, що був адміністратором публічного домену ".UA", та Ігорем Свиридовим, що був технічним адміністратором публічного домену ".UA", які одержали відповідні повноваження відповідно до правил ICANN, виконувало обов'язки з адміністрування публічного домену ".UA". Проте 22 липня 2003 р. Кабінет Міністрів України видав розпорядження "Про адміністрування домену ".UA"⁷, у зв'язку з чим ТОВ "Хостмастер" втратило право здійснювати зазначену діяльність, оскільки така діяльність, згідно п. 1 розпорядження, повинна здійснюватися об'єднанням підприємств "Український мережний інформаційний центр".

Враховуючи процедуру виникнення прав на доменні імена, прихильники даного підходу обґрунтовують свою позицію тим, що це права в рамках договору реєстрації доменного імені, доменне ім'я лише делегується певній особі для користування. По суті доменне ім'я – це символ, за допомогою введення якого користувач одержує доступ до того або іншому Інтернет-ресурсу. Тобто, до конкретної IP-адреси, символьним позначення якого доменне ім'я і являється.

---

⁷ Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про адміністрування домену ".UA"⁷ від 22.07.2003 р. № 447-р // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Законодавство України.

Оскільки доменне ім'я є всього лише засобом переадресації, то, по своїй суті, його можна прирівнювати до телефонного номера або звичайної адреси місцезнаходження об'єкта. Тому, на думку прихильників даного підходу, доменне ім'я, як і будь-яка інша адреса, не може бути об'єктом права власності. Саме по собі доменне ім'я, як і адреса будинку без самого будинку, не може бути об'єктом купівлі-продажу або іншої угоди, пов'язаної з відчуженням права власності.

Підтверджує таку позицію ст. 418 Цивільного кодексу України (далі – ЦК), згідно з якою об'єктом права інтелектуальної власності може бути визнаний тільки той об'єкт, що визначений цим Кодексом та іншим законом⁸. Закону ж, що визначає доменне ім'я як об'єкт права інтелектуальної власності, в Україні немає. Немає доменного імені й у списку об'єктів права інтелектуальної власності, зазначеному у ст. 420 ЦК.

1.3. Майновий підхід до природи прав на доменні імена

Прихильники майнового підходу стверджують, що природа права не залежить і не повинна залежати від того, як обіг даного права регулюється чинним законом, тому що природа, сутність права – це те, що йому властиве як такому, незалежно від сторонніх факторів, у тому числі законодавчого регулювання.

Доречним в даному випадку буде запитання: з якою метою набуваються права на доменне ім'я? Відповідь на це питання дозволить краще зрозуміти сутність, природу прав на доменне ім'я. Уявляється, що права на доменне ім'я набуваються з метою вільного користування, володіння й розпорядження доменним іменем, доменне ім'я розглядається як об'єкт, як товар, що має економічну цінність. Це характеризує право як майнове і таке, що носить абсолютний характер.

Якщо ж виходити з того, що право на доменне ім'я відносно й зводиться лише до послуг реєстратора за договором, то неминуче впливає висновок, що

---

⁸ Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.

права на доменні імена набуваються з метою одержання послуг від конкретного реєстратора й у конкретному, визначеному таким реєстратором, обсязі. Однак, очевидно, що власникові доменного імені не дуже важливо, хто є його уповноваженим реєстратором; якби інститут реєстрації доменних імен у тому вигляді, в якому він існує зараз за правилами ICANN, був відмінений або замінений (звичайно ж, при збереженні баз доменних імен і технічних даних, при збереженні системи доменних імен), то цінність і сутність прав на доменне ім'я від цього б не змінилися. Якби була введена державна реєстрація доменних імен, аналогічна державній реєстрації прав власності на транспортні засоби, то доменні імена як і раніше продовжили б своє існування. От тільки прихильники процедурного підходу до природи прав на доменне ім'я втратили б свій основний аргумент, що права на доменне ім'я – це права в рамках договору реєстрації доменного імені.

Не є об'єктом права власності тільки сама IP-адреса, що є простим набором цифр. Позначення ж цієї IP-адреси (доменне ім'я) може бути об'єктом права інтелектуальної власності. За аналогією, таке позначення можна прирівняти до індивідуального іменного номера автомобіля. При цьому як немає в ЦК такого об'єкта інтелектуальної власності як назва магазину або автозаправки, так може й не бути там такого об'єкта як доменне ім'я, оскільки не можна прив'язувати об'єкт до конкретного виду використання.

Проаналізувавши зарубіжну практику вирішення спорів, пов'язаних з використанням доменних імен, можна дійти висновку, що офіційно визнаним в Європі є саме майновий підхід. На підтвердження зазначеного можна навести рішення Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) у справі ТОВ Паеффген проти Німеччини за заявами № № 25379/04, 21688/05, 21722/05 і 21770/05, рішення ЄСПЛ від 18 вересня 2007 р⁹. В цьому рішенні ЄСПЛ дійшов висновку, що власник доменного імені має право самостійно визначати способи його використання (розмістити рекламу, сайт про послуги та/або товари,

---

⁹ Decision of the European Court of Human Rights in case of PAEFFGEN GMBH v. Germany // <http://cmiskp.echr.int/tkp197/search.asp?skin=hudoc-en>. – ECHR Portal Search.

зробити доступ платним або безкоштовним, може здати доменне ім'я в оренду, може продати його і т.д.). Тому виключне право на використання доменного імені має економічну цінність, а відповідно, є правом власності в розумінні статті 1 Протоколу №1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Відповідно до ч. 1 ст. 1 Протоколу №1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права¹⁰.

Отже, на думку автора, не викликає сумніву той факт, що право на доменне ім'я є майновим абсолютним правом. Проте для юридично грамотного захисту прав на доменні імена слід встановити, чи є вони об'єктом права інтелектуальної власності. Як вже було зазначено вище, дане питання є спірним. З одного боку українське законодавство не відносить доменні імена до об'єктів інтелектуальної власності. З іншого боку в нормативному регулюванні не можна прив'язувати об'єкт до конкретного виду його використання.

Вважається за доцільне віднести доменне ім'я, як засіб індивідуалізації, до об'єктів інтелектуальної власності і закріпити це на нормативному рівні. Основна мета віднесення засобів індивідуалізації до об'єктів інтелектуальної власності заключається в поширенні на ці об'єкти правових норм, що стосуються захисту відповідних виключних прав.

Реєстрація та делегування домену певній особі виключає можливість використання цього домену іншими особами. Винятковість прав на доменне ім'я обумовлена самою його природою. Доменне ім'я унікальне, не може існувати декількох аналогічних доменних імен у мережі Інтернет.

Таким чином, такий розповсюджений спосіб захисту як заборона використання зареєстрованих об'єктів інтелектуальної власності іншими

---

¹⁰ Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод // Офіційний вісник України. – 2006. – № 32. – Ст. 2372.

особами тут матиме істотну специфіку. Але це не означає, що на доменні імена немає сенсу поширювати режим інтелектуальної власності.

Необхідність поширення режиму інтелектуальної власності на доменні імена обумовлена, у першу чергу, прагненням створити необхідний баланс між правами на доменне ім'я й правами на інші засоби індивідуалізації, захист яких передбачений законодавством про інтелектуальну власність. Не випадково, основні точки перетинання інтересів власників доменних імен й інших осіб перебувають саме в області інтелектуальної власності¹¹.

Інтелектуальна власність – поняття збірне. Правове регулювання відповідних відносин здійснюється, як правило, на підставі спеціальних законів. Не уникнути цієї долі й доменним іменам, якщо вони будуть визнані офіційно об'єктами інтелектуальної власності.

Певні нарікання може викликати той факт, що міжнародні організації поки не ухвалили рішення щодо включення доменних імен в окрему групу об'єктів інтелектуальної власності.

У відповідності зі Стокгольмською Конвенцією про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності "інтелектуальна власність" включає права, що відносяться до:

- літературних, художніх і наукових творів,
- виконавської діяльності артистів, звукозапису, радіо- і телевізійних передач,
- винаходів у всіх областях людської діяльності,
- наукових відкриттів,
- промислових зразків,
- товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань і комерційних позначень,
- захисту проти недобросовісної конкуренції,

---

¹¹ Мозговой М.В. Доменное имя – объект интеллектуальной собственности // Доклад на IV Научно-практической конференции "Право и Интернет: теория и практика".

- а також усі інші права, що відносяться до інтелектуальної діяльності, у виробничій, науковій, літературній і художній областях¹².

Зазначений перелік не закритий. Наявність даного переліку не забороняє країнам-учасникам даної конвенції в рамках національного законодавства поширювати режим інтелектуальної власності на інші об'єкти. Вважається за доцільне, щоб українське законодавство вже сьогодні визнало винятковість прав на доменні імена й поширило на них режим інтелектуальної власності. Залишається тільки закріпити це положення законодавчо, доповнивши частину 1 статті 420 Цивільного кодексу України, де перелічуються об'єкти інтелектуальної власності, наступною нормою: “а також засоби індивідуалізації адресного простору мережі Інтернет (доменні імена)”.

---

¹² Конвенція про заснування Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Законодавство України.

РОЗДІЛ 2

ЮРИДИЧНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ НА ДОМЕННІ ІМЕНА

Залежно від того, вважати доменне ім'я об'єктом права власності чи ні, можна обрати відповідний засіб захисту порушеного чи оспорюваного права в даних правовідносинах.

Прихильникам процедурного підходу, захищаючи, наприклад, права на торговельну марку, слід відштовхуватися від тих можливостей, які надані Законом “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”. Зокрема, використовуючи положення ст. 16 цього Закону, згідно з якою власник товарного знаку має право його використання в мережі Інтернет, а також ст. 20 Закону, що надає власникові права на знак забороняти використання зареєстрованого знака в доменних іменах.

Тобто, у позовних заявах слід вимагати заборони використання зареєстрованого знака торговельної марки в доменних іменах, а не заборонити використовувати доменне ім'я або передати доменне ім'я компанії позивача. Також, невірним є звернення з вимогою про скасування делегування домену, оскільки в міжнародних стандартах мова йде про скасування делегування керування доменом.

Прихильники майнового підходу можуть скористатися тими способами захисту прав, що передбачені в ст. 16 ЦК, трохи конкретизувавши їх. Наприклад, звернутися з вимогою припинити порушення шляхом скасування делегування доменного імені.

При цьому слід враховувати, що судовий спосіб захисту прав, пов'язаних з доменними іменами є чи не єдиним в Україні. Державні органи в особі держдепартаменту з прав інтелектуальної власності, Антимонопольного комітету України та органів внутрішніх справ лише зрідка вклинюються у спори, пов'язані з Інтернет-простором.

Крім того, в рамках домену .UA не застосовуються Єдині правила розгляду спорів про доменні імена, що унеможлиблює звернення до арбітражних інстанцій при Всесвітній організації інтелектуальної власності. Вирішення спорів за цими Правилами можливо тільки в загальних доменних зонах (.COM, .NET, .ORG і т.д.), а також у тих доменних зонах, у яких вони визнані (наприклад, у Молдові). Зокрема, методика цих Правил передбачає в якості доказів неправомірного використання доменного імені обставини, що вказують на те, що відповідач зареєстрував або придбав доменне ім'я в першу чергу з метою продажу, здачі в оренду або іншої передачі доменного імені позивачеві, який є власником товарного знаку, або конкурентові цього позивача за суму, що перевищує документовані витрати відповідача, що прямо відносяться до доменного імені. Для позбавлення відповідача права користуватися доменним іменем слід довести, що ім'я співпадає або є схожим з торговельною маркою позивача, відповідач не має прав чи законних інтересів на це ім'я, відповідач використовує його недобросовісно. При цьому найчастіше в якості доказу недобросовісності приймається й те, що в мові особи, що зареєструвала домен, немає використаного слова. Саме цей факт послужив одним із ключових доказів у справі ЗАТ "Коммерсантъ. Издательский Дом" проти Стенлі Тобайсена із США з приводу домену *kommersant.com*. У цьому випадку було взято до уваги, крім інших доказів, що слова "комерсант" в англійській мові немає, а його переклад звучить як "businessman".

Вирішення конфліктів, пов'язаних з недобросовісним використанням доменних імен, у міжнародних арбітражах дуже добре себе зарекомендувало. Однак спори у відношенні багатьох доменів, у тому числі й доменів .UA, .KIEV.UA, .COM.UA, .ORG.UA і т.д., не можуть вирішуватися в такому порядку і підлягають розгляду в національних судах.

А останні хоч і згодні з тим, що "відносини з адміністрування доменів, реєстрації (делегування) та обслуговування доменних імен регулюються правилами ICANN, Уряду США та міжнародних організацій", все-таки їх не

застосовують. Це обґрунтовується тим, що в силу ст. 4 ГПК такі норми не входять у список джерел, якими керуються господарські суди при розгляді спорів (див. постанову Вищого господарського суду України від 08.06.2004 № 44/1).

Правда, в якості винятку деякі місцеві суди, розглядаючи такі спори, приходять до протилежної думки. Так, Господарський суд Донецької області в рішенні від 25.10.2006 № 14/190пд відзначив наступне. Оскільки порядок організації всесвітньої мережі Інтернет під час її створення визначений урядом США й контролюється ICANN, то застосовувати законодавство України до таких відносин неможливо¹³.

У цьому ж рішенні говориться й про те, що правила, розроблені для доменів .UA, COM.UA, DN.UA і т.д., хоч і не є нормативними і несуть рекомендаційний характер, все-таки використовуються учасниками правовідносин у сфері регулювання мережі Інтернет добровільно. А отже, вони можуть бути використані судами як звичай у силу норм ст. 7 ЦК України.

Підготовка аргументації для такого типу спорів у судах має багато специфічних особливостей і тонкощів. Зокрема, розгляд даної категорії справ вимагає відповіді на питання, яку мету переслідувала особа, що порушує права першого власника: комерційну чи некомерційну. Наприклад, якщо на домені розміщений інтернет-магазин або будь-який сайт, відкритий як рекламний, то навряд чи таке використання товарного знаку в якості домену може бути визнане некомерційним.

Втім, для того, щоб відновити справедливість при використанні доменного імені, потрібно ще знайти відповідача. Для його пошуку можна, наприклад, скористатися послугами деяких Інтернет-сайтів, на яких після введення доменного імені відразу ж показується IP-адреса, а також найменування провайдера, якому IKENN (корпорація, що займається адмініструванням усіх доменів в Інтернеті) виділила права на керування цією

---

¹³ Рішення Господарського суду Донецької області від 25.10.2006 р. № 14/190пд // <http://www.reyestr.court.gov.ua/Search>. – Єдиний державний реєстр судових рішень України.

IP-адресою. А вже потім, направивши запит провайдеру, можна визначити конкретну особу, якій була виділена ця IP-адреса.

Втім, це більш прийнятно в тому випадку, якщо мова йде про неправомірне розміщення користувачем тієї або іншої інформації на сайті. Якщо ж необхідно припинити використання доменного імені, то потрібно визначити адміністратора, реєстратора й реєстранта цього домена. Адміністратор – це особа, яка фактично займається поширенням доменних імен у тому або іншому регіоні, реєстратор – це посередник між адміністратором і особою, яка одержала право на використання доменного імені (реєстрантом).

Так, наприклад, на даний час повноваження з адміністрування національного домену .UA надано Акціонерній Компанії "Український мережний інформаційний центр". Визначити реєстратора та реєстранта доменного імені можна за допомогою пошукової системи по відповідній базі даних доменних імен, зареєстрованих адміністратором, що розміщена, наприклад, на сайті ТОВ "Хостмастер". При цьому в якості відповідача бажано залучати не тільки реєстранта, але й адміністратора, оскільки тільки останній може реально виконати судові рішення.

Отже, якщо хтось захоче використовувати чужу популярність або популярність чужого продукту у своїх інтересах, це цілком можна припинити. Крім того, можна також притягнути порушника до відповідальності по Закону "Про захист від недобросовісної конкуренції".

Також в разі незаконного використання в доменному імені знака для товарів і послуг можна звернутися до правоохоронних органів із заявою про порушення кримінальної справи за ст. 229 Кримінального кодексу України. Однак для порушення кримінальної справи слід довести, що діями сайту-двійника нанесено значну шкоду власнику торговельної марки (20 неоподаткованих мінімумів доходів громадян або станом на 2010 рік 8690 грн.). Незаконне використання знака для товарів чи послуг, яке не було пов'язане із заподіянням шкоди у значному розмірі, тягне адміністративну відповідальність (ст. 51², ч. 1 ст. 164³ Кодексу України про адміністративні правопорушення).

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи все вищевказане, слід зазначити, що правова природа доменного імені до сьогоднішнього дня в українському законодавстві чітко не визначена. Саме така невизначеність з одного боку тягне за собою діаметрально протилежну судову практику, а з іншого — є певним “двигуном” правової думки в пошуку оптимальної правової позиції. Уявляється, що рівень розвитку Інтернету в Україні досяг вже тієї відмітки, коли правова стабільність стає необхідною умовою подальшого розвитку бізнесу в цій сфері.

Відсутність детального законодавчого регулювання питань, пов'язаних з використанням доменних імен викликає спори як щодо їхньої правової природи, так і способу захисту прав при їхньому недобросовісному використанні. Держава самоусунулася від вирішення цих спорів. Тому ефективність їх вирішення залежить від самих учасників і тих способів, які вони для цього оберуть.

На думку автора даної роботи, право на доменне ім'я належить до абсолютного майнового права і має бути включене до переліку об'єктів інтелектуальної власності. Відповідно і механізм захисту прав у даних правовідносинах не слід обмежувати лише тими способами, що передбачені для захисту прав на знаки для товарів і послуг. Адже, наприклад, відсутність в доменному імені зареєстрованого знака не повинна бути підставою для відмови в захисті порушених прав та не повинна заохочувати спритних “умільців” будувати власний бізнес на чужих авторитеті та популярності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” від 15.12.1993 р. № 3689-ХІІ // *Голос України*. – 1994. – № 31.
2. Закон України “Про телекомунікації” від 18.11.2003 р. № 1280-IV // *Урядовий кур'єр*. – 2003. – № 243.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // *Офіційний вісник України*. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
4. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підключення до глобальних мереж передачі даних” від 12.04.2002 р. № 522 // *Офіційний вісник України*. – 2002. – № 16. – Ст. 864.
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про адміністрування домену “.UA”” від 22.07.2003 р. № 447-р // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Законодавство України.
6. Постанова Вищого господарського суду України від 08.06.2004 р. № 44/1 // *Юридична газета*. – 2004. – № 17.
7. Рішення Господарського суду Донецької області від 25.10.2006 р. № 14/190пд // <http://www.reyestr.court.gov.ua/Search>. – Єдиний державний реєстр судових рішень України.
8. Конвенція про заснування Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Законодавство України.
9. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод // *Офіційний вісник України*. – 2006. – № 32. – Ст. 2372.
10. Decision of the European Court of Human Rights in case of PAEFFGEN GMBH v. Germany // <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/search.asp?skin=hudoc-en>. – ECHR Portal Search.
11. Мозговой М.В. Доменное имя – объект интеллектуальной собственности // Доклад на IV Научно-практической конференции “Право и Интернет: теория и практика”.

12. Правовая поддержка рекламы и защита интеллектуальной собственности: Сборник. / Сост. И. Г. Шаблинский ; под ред. А. А. Гольцבלата — М. : Альпина Бизнес Букс, 2007. — 120 с.

13. Википедия: <http://ru.wikipedia.org>.

РЕЗЮМЕ

Правова природа доменного імені до сьогоднішнього дня в українському законодавстві чітко не визначена. Саме така невизначеність з одного боку тягне за собою діаметрально протилежну судову практику, а з іншого — є певним “двигуном” правової думки в пошуку оптимальної правової позиції.

Дана робота була написана з метою проаналізувати існуючі погляди сучасних фахівців з Інтернет-права на природу прав на доменні імена та дослідити в кожному випадку механізми їх юридичного захисту в Україні.

Автором було проаналізовано два підходи: процедурний та майновий, дано оцінку аргументам кожного підходу, запропоновано доцільним вважати саме майновий підхід з подальшим його законодавчим оформленням.

Втім конкретні механізми захисту прав на доменні імена запропоновано окремо для кожного підходу, оскільки (і лише) з формальної точки зору на даний час в Україні процедурний підхід також має право на існування.